

НАЗАР МЕНЬКО

ORCID iD: 0000-0003-0871-4158

аспірант кафедри теорії та історії культури
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
(Київ, Україна)
menkonazar@gmail.com

КУЛЬТУРОТВОРЧИЙ ПОТЕНЦІАЛ БАЯННО-АКОРДЕОННИХ ПОДІЙ В УКРАЇНІ: РЕГІОНАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ

Розглянуто потенціал баянно-акордеонних подій в Україні в межах міждисциплінарного культурологічного підходу. Проаналізовано вплив даних заходів на розвиток регіональної культурної ідентичності, активізацію міжрегіональних зв'язків та оновлення соціокультурного середовища. Визначено ці заходи як важливі ініціативи, що сприяють збереженню культурної спадщини, інтеграції локальних музичних традицій у загальнонаціональний контекст та об'єднанню громад через виконавські практики. З'ясовано, що баянно-акордеонні фестивалі та конкурси, поєднуючи народні мотиви з сучасними жанрами, формують регіональну самобутність, відображаючи унікальні особливості регіонів України. Окреслено структуру їхнього культуротворчого потенціалу, яка включає створення мистецьких спільнот, популяризацію новаторських виконавських підходів, підтримку молодих талантів та відродження місцевих традицій. Розглянуто регіоналістику як методологічну основу ідентифікації унікальності транскультурного діалогу регіонів. Досліджено трансформацію форматів після повномасштабного вторгнення, зокрема перехід до онлайн-форматів, включення благодійних ініціатив та використання нових медіа для залучення молоді, що стало проявом культурного спротиву в умовах війни. Обґрунтовано залежність ефективності заходів від поєднання традиційних і сучасних комунікативних форм. Проаналізовано вплив подій на регіональну культуру через створення платформ для діалогу, просування місцевих музичних традицій та пожвавлення міжрегіональних контактів, а також окреслено перспективи їх розвитку через інтеграцію цифрових технологій та залучення молодшої аудиторії. Встановлено, що баянно-акордеонні заходи суттєво впливають на розвиток регіональної культури, сприяючи збереженню місцевих традицій і консолідації національної єдності.

Ключові слова: культура, культуротворчий потенціал, баянно-акордеонне виконавство, фестивалі, культурна взаємодія, регіоналістика, фестивально-конкурсний рух.

Постановка проблеми... Баянно-акордеонні події в Україні виступають важливими культурними ініціативами, що сприяють формуванню регіональної ідентичності та модернізації соціокультурного простору. Попередні дослідження здебільшого зосереджувалися на історичних і виконавських аспектах цих заходів, однак їхній культуротворчий потенціал у регіональному

контексті залишається недостатньо осмисленим. Зокрема, не повною мірою вивчено взаємопроникнення локальних і загальнонаціональних культурних практик у рамках фестивалів та конкурсів. Також недостатньо досліджено їхній вплив на регіональну ідентичність через перформативні аспекти виконавства. Не повністю осмислено трансформацію змісту та форматів цих подій під впливом воєнного стану, зокрема перехід до онлайн-форматів та використання нових медіа для залучення молодіжної аудиторії. Таким чином, постає проблема комплексного міждисциплінарного аналізу баянно-акордеонних подій як платформ, що забезпечують збереження локальних традицій, модернізацію національного культурного простору та поглиблення розуміння культурної самобутності регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій... Дослідження культуротворчого потенціалу баянно-акордеонних подій в Україні спирається на міждисциплінарний підхід, що інтегрує культурологію, регіоналістику, соціологію, концепції «*memory studies*», перформативності та ідентичності. Категорії культурної ідентичності, перформативності, комунікативності та культурного спротиву дозволяють розглядати ці події як ключовий елемент національного соціокультурного простору. Вони сприяють збереженню культурної спадщини, формуванню регіональної ідентичності, консолідації громад і протидії культурній асиміляції, що набуває особливого значення в умовах бойових дій. Комплексний аналіз таких подій як інструменту культурного спротиву та регіональної самобутності є одним з актуальних завдань сучасної культурології.

Для розуміння культуротворчого потенціалу баянно-акордеонних подій необхідний історико-теоретичний фундамент, який розкриває їхню еволюцію та регіональну специфіку. М. Давидов (2010) ґрунтовно аналізує розвиток баянно-акордеонного виконавства. Автор досліджує регіональні виконавські та педагогічні школи, що сформувались в регіонах України. Його методологія базується на історичному аналізі та систематизації творчих здобутків, що дозволяє оцінити вплив регіональних шкіл на національну музичну спадщину.

«Українська академічна школа баянного мистецтва сформувалася завдяки синтезу народних і професійних традицій» (Давидов, 2010, с. 215). Ця праця створює міцну основу для вивчення ролі баяна та акордеона в регіональних культурних ініціативах, підкреслюючи їх значення для збереження культурної спадщини. Історичним аналізом також займався А. Семешко (2009). Він у довіднику надає систематизований огляд розвитку баяна та акордеона, охоплюючи їхню жанрову різноманітність і регіональні особливості. А. Семешко детально аналізує творчість провідних українських виконавців, чий інтерпретації поєднують етнічні мотиви, такі як подільські чи карпатські мелодії, із сучасними жанрами, зокрема джазом і неофольком. Пошукач привертає увагу до педагогічного аспекту, підкреслюючи роль регіональних музичних шкіл у підготовці виконавців і збереженні традицій. Ці дані допомагають зрозуміти, як баян та акордеон інтегруються в локальні культурні практики, сприяючи формуванню регіональної ідентичності через музичні ініціативи.

Доповнюючи історичний контекст, Л. Парасківа (2021) досліджує акордеонне виконавство як цілісне явище виконавської та композиторської творчості, аналізуючи його історичний розвиток та сучасні тенденції. Дослідниця звертає увагу на академічний і аматорський виміри акордеонного виконавства, що сприяють популяризації регіональних музичних практик через локальні ініціативи. Вона аналізує жанрово-стильову багатогранність репертуару, включаючи класичні, естрадно-джазові та народні твори, а також міжнародну співпрацю, що збагачує українське виконавство. Її методологія базується на синтезі історичного, виконавського та педагогічного аналізу, що дозволяє оцінити внесок акордеона в культуротворчий потенціал регіонів. «Сьогодні акордеон займає вагоме місце і в сучасній камерно-академічній культурі і в той же час він залишається дуже популярним у аматорському середовищі» (Парасківа, 2021, с. 66). Ця праця підкреслює значення «баянно-акордеонного мистецтва» як такого, що об'єднує регіональні традиції з сучасними тенденціями, сприяючи розвитку місцевих культурних подій.

Розвиваючи ідею регіональних традицій, В. Марченко (2014) детально аналізує вплив локальних культурних практик на акордеонне виконавство. Він досліджує як акордеон інтегрується в регіональні ініціативи через репертуар, що відображає етнічні мотиви, і звертає увагу на педагогічні традиції, які сприяють збереженню локальних музичних практик. Його методологія поєднує історичний і культурологічний підходи, що дозволяє оцінити роль акордеона у формуванні регіональної ідентичності. «У різних країнах світу акордеон використовується в академічній, естрадній та побутовій сферах...» (Марченко, 2014, с. 143). Його праці створюють основу для аналізу баянно-акордеонних подій як семіотичних феноменів, що поєднують традицію та сучасність.

Семіотичний підхід до фестивальної культури пропонує дослідниця Л. Бабушка (2018), аналізуючи фестивальні практики як знакові системи, що формують культурний простір і сприяють міжкультурному діалогу. Вона розглядає їх як платформи для створення нових смислів. Пошукувачка досліджує перформативність цих імпрез, де музика виступає медіатором між виконавцями та аудиторією, і звертає увагу на їх здатність зберігати локальну ідентичність у глобалізаційному контексті. Її методологія базується на семіотичному аналізі комунікативних практик, що дозволяє інтерпретувати баянно-акордеонні події як простір для конструювання регіональної ідентичності. «Знаки як медіатори безпосередньо беруть участь у конструюванні фестивальної культури шляхом різноманітних форм комунікацій» (Бабушка, 2018, с. 164). Цей підхід забезпечує методологічний інструментарій для аналізу таких подій як культурних явищ, що об'єднують регіональні традиції та сучасні форми вираження.

Поглиблюючи регіональний вимір, В. Личковах (2011) аналізує локальні культурні практики як основу національної ідентичності. Він досліджує інтеграцію регіональних традицій у національний контекст через культурні ініціативи, підкреслюючи їхню роль у транскультурному діалозі. В. Личковах звертає увагу на децентралізацію культурного життя, де регіональні громади підтримують музичні практики, та аналізує, як локальні мотиви поєднуються з

універсальними формами. Його методологія базується на етнокультурологічному підході, що дозволяє розглядати ці події як синтез регіонального та глобального. «Регіоніка може бути репрезентована як своєрідна “культурографія” регіону з її специфічною “духовною метафізикою” і “духовною етнографією”» (Личковах, 2015, с. 115). Ця праця підкреслює значення фестивальних подій у формуванні регіональної ідентичності через збереження етнокультурної спадщини.

Доповнюючи етнокультурний аналіз, В. Суворов, Я. Назар, З. Скакальська, А. Душний (*Suvorov, Nazar, Skakalska, Dushniy, 2021*) досліджують етнокультурне значення баянно-акордеонного виконавства, аналізуючи його роль у збереженні національної спадщини. Вони розглядають як баян та акордеон поєднують етнічні мотиви, такі як козацькі чи карпатські мелодії, із сучасними жанрами, зокрема *world music* та джазом, у регіональних ініціативах. Автори підкреслюють роль регіональних музичних шкіл у підготовці молодих виконавців та уніфікацію загальноукраїнської та регіональної спадщини, що сприяє формуванню локальної ідентичності. Їхня методологія включає етномузикологічний і культурологічний аналіз, що дозволяє оцінити внесок цих подій у консолідацію громад. «Таким чином уніфіковується спадщина як загальноукраїнського, так і регіонального значення для розвитку та популяризації баянного мистецтва» (*Suvorov, Nazar, Skakalska, Dushniy, 2021, с. 9*). Дослідження розкриває, як баянно-акордеонні події виступають «мостом» між минулим і сучасністю, зміцнюючи регіональну культурну ідентичність.

Дослідження вищезгаданих авторів створюють комплексну основу для аналізу культуротворчого потенціалу баянно-акордеонних подій в Україні, охоплюючи їхній історичний, семіотичний та регіональний виміри. Їхні праці підкреслюють роль цих подій у збереженні культурної спадщини, формуванні регіональної ідентичності, консолідації громад і культурному спротиві, а також у інтеграції локальних практик у глобальний культурний простір. Ці роботи

надають методологічний інструментарій для подальшого вивчення баянно-акордеонного виконавства як елементу національного культурного простору.

Метою дослідження є окреслення теоретичних засад культуротворчого потенціалу регіональних баянно-акордеонних подій в Україні.

Завдання дослідження:

- 1) розкрити концептуалізацію внеску баянно-акордеонних заходів у збереження регіональної культурно-мистецької спадщини;
- 2) окреслити соціокультурний вплив баянно-акордеонних подій на конструювання регіональної та національної ідентичності через семіотику перформативності;
- 3) проаналізувати зміни форматів і змісту баянно-акордеонних подій після повномасштабного вторгнення російських військ в Україну з описом інтеграції нових медіа для модернізації соціокультурного простору;
- 4) визначити роль цих івентів у розвитку міжрегіональної культурної взаємодії та підтримці молодих виконавців.

Виклад основного матеріалу дослідження... Регіональний розвиток баянно-акордеонного виконавства в Україні відіграє ключову роль у збереженні та популяризації цього культурного напрямку. Різні регіони України мають свої особливості у сприйнятті та продукуванні баянно-акордеонної музики, що обумовлено історичними, культурними та соціальними факторами. Локальні фестивалі, конкурси та концерти є не лише музичними подіями, а й важливими соціокультурними ініціативами, які об'єднують громади та створюють умови для сталого розвитку регіональної культури. Цей процес безпосередньо пов'язаний із регіональними особливостями музичної культури, які відображають локальні традиції та загальнонаціональні тенденції. Як зазначає вітчизняний дослідник, науковець В. Личковах, «Найважливіше місце в сучасній етнокультурології посідає регіоніка, що, втім, не суперечить універсалізму, а є його передумовою, бо універсальне виявляється через транскультурний діалог, комплементарність, різноманіття регіонального» (2011, с. 51).

У цьому контексті культуротворчий потенціал баянно-акордеонних подій розглядається не лише як спосіб збереження та популяризації культурних традицій, але і як важливий чинник соціальної інтеграції та культурної взаємодії. Ці заходи сприяють формуванню суспільно-культурних цінностей, підтримці локальних культурних ініціатив і збереженню регіональної самобутності. Водночас, баянно-акордеонні імпрези забезпечують взаємозв'язок між традиційними та сучасними формами музичного виконавства, сприяючи їх адаптації до динамічного культурного простору. Як зазначають дослідники, «баян нині є однією із унікальних складових етнокультурного комплексу, а вивчення його в історико-культурному контексті сприяє осмисленню останнього як генетично багатовимірної цілісності, вагомого компонента сучасної музичної культури» (Suvorov, Nazar, Skakalska, Dushniy, 2021, с. 43). Саме тому регіональний вимір музичних заходів відіграє ключову роль у формуванні загальнонаціонального культурного простору. На думку В. Личковаха, «Регіоніка в етнологічному, історичному й економічному вимірах повинна розкрити субетнічну неповторність і самобутність соціального життя краю, його особливу причетність до становлення й розвитку єдиної державної нації» (2011, с. 52).

Фестивалі та конкурси формують не лише музичну атмосферу, але й впливають на культурну взаємодію, що проявляється у взаємопроникненні різних виконавських традицій та творчих ідей. Завдяки цьому фестивальний простір перетворюється на комунікаційну платформу, де поєднуються як традиційні, так і сучасні музичні стилі. Суголосною є позиція української дослідниці сучасної культури Л. Бабушки, щодо феномену «фестивалізації» в культуротворчому вимірі, де уможлиблюється обговорення «не лише щодо новітніх технологій, ситуацій трансформації чи образних засобів презентації інформації, а саме про зміну образів буття людини, онтичного як епіцентру комунікативних реалій, який пов'язаний з симулятивним актором, що входить на правах як продюцента, так і реципієнта» (2018, с. 161). Таким чином, баянно-акордеонні події є не лише платформою для виконавської діяльності, а й дієвим

механізмом формування культурної самобутності регіонів. На думку дослідниці фестивальної культури, «Сприятливим помостом щодо відчуття власної причетності, відтак, постає саме фестивальний простір, де певна подія (івент) вже перестає сприйматися як дискурс про реальність, а ототожнюючись, постає безпосереднім відображенням цієї реальності» (Бабушка, 2018, с. 165).

Враховуючи багатогранний вплив баянно-акордеонних подій на культурний простір, їхній культуротворчий потенціал можна розглядати крізь призму низки ключових аспектів, які визначають цінність даних заходів у розвитку регіональних мистецьких практик та загальнонаціональної музичної традиції. Зокрема, формування мистецької спільноти забезпечується завдяки тому, що баянно-акордеонні події сприяють налагодженню професійної взаємодії між виконавцями, композиторами, педагогами та організаторами, створюючи платформу для творчого співробітництва та обміну досвідом, завдяки чому формується цілісна мистецька спільнота, що зміцнює культурні зв'язки як на локальному, так і міжрегіональному рівні. Водночас міжрегіональна співпраця реалізується через те, що фестивалі та конкурси сприяють залученню виконавців з різних регіонів України, що дозволяє не лише обмінюватися творчими ідеями та репертуарними знахідками, але й інтегрувати локальні музичні традиції у ширший культурний контекст. При цьому розвиток локальної ідентичності досягається організацією подібних заходів, які сприяють збереженню та оновленню місцевих музичних традицій, підкреслюючи їхню самобутність та значущість у формуванні регіональної культури, водночас стимулюючи відродження автентичного мистецтва, що зміцнює почуття культурної приналежності серед місцевого населення. Крім того, популяризація сучасних тенденцій відбувається завдяки тому, що баянно-акордеонні події є важливим інструментом для впровадження нових виконавських підходів, сучасних технологій та інноваційних репертуарних рішень, що сприяють розширенню аудиторії та залученню молодого покоління до мистецтва. Регіональний розвиток, в свою чергу, підтримується проведенням таких заходів, які можуть мати позитивний вплив на соціально-економічний

стан регіонів, стимулюючи внутрішній культурний туризм та підтримку місцевих ініціатив, привертаючи увагу до регіональних особливостей і сприяючи активізації міжнародних культурних контактів. Формування музичних традицій забезпечується завдяки конкурсам, фестивалям, майстер-класам та творчим зустрічам, які передають знання про традиційні українські музичні стилі, сприяючи збереженню спадщини та формуванню нового покоління виконавців, що продовжуватимуть ці традиції у майбутньому.

Таким чином, баянно-акордеонні події не лише підтримують сталі культурні практики, але й стають потужним засобом їхньої адаптації до сучасних соціокультурних викликів, забезпечуючи гармонійний розвиток національного музичного мистецтва. Водночас їхній культуротворчий потенціал виходить далеко за межі збереження спадщини, охоплюючи широкий спектр впливів. Як йдеться у дослідженні В. Личковаха, «Музика включена до найглибших рефлексій людини. Вона має власне буття, здатне впливати на організацію середовища, і в цьому її сила постійного оновлення, відродження...» (2011, с. 51). Саме тому, ці події сприяють формуванню мистецьких спільнот, міжрегіональній співпраці, розвитку локальної ідентичності та інтеграції традиційного й сучасного мистецтва.

За допомогою цих заходів популяризуються нові виконавські підходи, що стимулюють культурний обмін і зміцнюють соціальні зв'язки в регіонах. Окрім того, їхній вплив охоплює й економічну сферу, сприяючи розвитку регіонального туризму та локальних ініціатив. Аналіз цього потенціалу на прикладі різних регіонів України дозволяє глибше зрозуміти його значущість у процесах культурного розвитку та соціальної інтеграції.

У західних регіонах фестивально-конкурсний рух відіграє ключову роль у популяризації баянно-акордеонного виконавства та зміцненні регіональної культурної ідентичності. Фестиваль «*Perpetuum Mobile*» (2024) є однією з найважливіших подій баянно-акордеонного мистецтва в Україні, яка об'єднує виконавців, педагогів, студентів і любителів музики. Заснований у 2000-х роках, фестиваль популяризує баян та акордеон як універсальні інструменти,

здатні виконувати як класичну, так і сучасну музику. Традиційно захід за підтримки музичних академій, кафедр баянно-акордеонного мистецтва, Міністерства культури України та місцевих адміністрацій. У фестивалі беруть участь солісти, ансамблі, оркестри, а також композитори та музикознавці. Програма події включає виконання класичних творів, сучасної музики, фольклорних обробок та експериментальних композицій, які демонструють інноваційні підходи до баянно-акордеонного виконавства.

Конкурс баяністів-акордеоністів «Візерунки Прикарпаття» (2023) є традиційним музичним святом, що проходить в м. Дрогобич та об'єднує талановитих виконавців з України та інших країн. Цей захід популяризує баянно-акордеонне виконавство, підтримує молоді таланти й сприяє збереженню музичних традицій Прикарпаття. Учасники змагаються у вікових категоріях (молодша, середня та старша групи), виконуючи класичні твори, сучасні композиції та народні мелодії. Програма конкурсу також включає майстер-класи, концерти членів журі та гостей, а також виставки музичних інструментів. Журі, до складу якого входять знані музиканти та педагоги, забезпечує високу якість оцінювання конкурсантив.

Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «*InterSvitiaz accomusic*» (2024) — це щорічний музичний захід, який відбувається у Луцьку (Україна). Станом на 2024 рік конкурс проводився вже чотирнадцятий раз. Захід об'єднує музикантів різного віку та рівня підготовки, від учнів музичних шкіл до студентів консерваторій, музичних Академій. Змагання охоплюють дев'ять категорій, що дозволяє учасникам демонструвати свої навички у різних форматах та жанрах. Виступи оцінює журі, до складу якого входять п'ять досвідчених музикантів та педагогів. Конкурс надає платформу для молодих виконавців, де вони можуть продемонструвати свою майстерність, обмінятися досвідом та отримати професійну оцінку своїх виступів. Організатором заходу є Волинська організація Національної всеукраїнської музичної спілки. Метою конкурсу є підтримка та розвиток музичного таланту серед молоді. З кожним роком цей конкурс продовжує розвиватися, залучаючи дедалі більше учасників

та розширюючи свої горизонти. Це свідчить про його ціннісну складову культурного життя Луцька та України загалом.

У центральних регіонах ці ініціативи акцентуються на поєднанні традиційних і сучасних виконавських підходів до популяризації музичного мистецтва. Ключовим заходом у даному регіоні виступає «*Kyiv Accordion Fest*» (2021) — міжнародний фестиваль акордеонної музики, який щороку проходить у столиці України. Його мета — популяризація акордеона як універсального інструмента, здатного звучати в різних жанрах: від класики до джазу, народної музики й сучасних експериментальних композицій. Програма фестивалю включає конкурсні виступи, майстер-класи, лекції, круглі столи й концерти. Участь беруть студенти, професійні музиканти та викладачі музичних закладів з України та Європи. Фестиваль приваблює як консервативних шанувальників класичної музики, так і молодь, що відкриває акордеон із «нового боку». Однією з головних рис фестивалю є жанрова різноманітність, яка сприяє міжнародному культурному обміну та розвитку музичного мистецтва.

Натомість у південних регіонах України баянно-акордеонні заходи сприяють популяризації місцевих музичних традицій, забезпечуючи платформу для творчої взаємодії та підтримки культурних ініціатив. Міжнародний фестиваль-конкурс «Сучасні ритми» (2023) у Кривому Розі об'єднує баяністів, акордеоністів та ансамблі з різних країн. Захід включає конкурсні виступи в категоріях солістів, ансамблів і оркестрів, а також виконання авторських творів. Учасники презентують широкий жанровий спектр — від класичної музики до джазу й сучасних експериментальних композицій. Програма заходу містить майстер-класи, презентації нових музичних інструментів і нотних видань, а також гала-концерт найкращих виконавців.

У східних регіонах України баянно-акордеонні імпрези сприяють інтеграції локальних мистецьких практик, забезпечуючи платформу для культурного обміну. Фестиваль-конкурс «Конотопська розсипуха» (2021) сприяє збереженню та популяризації народно-інструментального мистецтва.

Захід об'єднує виконавців на баяні, акордеоні, цимбалах, бандурі та інших народних інструментах. Конкурсна програма передбачає виконання традиційних українських мелодій, авторських обробок народних пісень і сучасних творів. У межах фестивалю проводяться майстер-класи та творчі зустрічі, які сприяють професійному розвитку молодих музикантів і збереженню українських музичних традицій навіть у складних умовах.

Чимало баянно-акордеонних подій у регіонах ініціюються громадськими активістами, музикантами або викладачами музичних шкіл. Місцеві фестивалі часто організовуються зусиллями ентузіастів, які прагнуть не лише зберегти, але й оновити традиційне звучання баяна та акордеона. Такі події є прикладом ефективної культурної політики на локальному рівні. Баянно-акордеонні події сприяють розвитку туризму та економічному піднесенню регіонів. Фестивалі та конкурси приваблюють туристів, музикантів і меломанів з різних куточків країни та світу. Це створює додаткові можливості для місцевих представників бізнесу. Водночас такі події виходять за межі суто мистецьких ініціатив і стають елементом культурної дипломатії, міжрегіональної та міжнародної співпраці. Як влучно зазначає В. Личковах: «Будівництво кращого майбутнього людства починається з грандіозного інтелектуального процесу, творчого проекту солідарності, взаєморозуміння і співробітництва всіх націй і народів планети» (2011, с. 50).

Регіональні події виконують важливу місію в збереженні нематеріальної культурної спадщини. Інструменти, які здатні передавати як народні мелодії, так і сучасні музичні форми, стають символами культурного спадку. Локальні конкурси та фестивалі зберігають традиційні техніки виконання та обробки українських народних мелодій. Водночас, сучасні виклики змушують адаптувати ці події до нових умов. Це змушує організаторів шукати нові формати проведення фестивалів, які не лише підтримують традиції, а й відповідають сучасним соціокультурним реаліям. До початку повномасштабної війни регіональні фестивалі та конкурси баянно-акордеонного мистецтва в Україні мали стабільний розвиток, залучаючи учасників з різних областей та

інших країн. Вони проводилися у традиційному форматі — з концертними виступами, конкурсними програмами та майстер-класами від провідних виконавців. Ці заходи сприяли популяризації баянно-акордеонного мистецтва, збереженню національної музичної традиції та підтримці молодих талантів. Проте війна внесла серйозні корективи у фестивально-конкурсний рух. Повномасштабне вторгнення спричинило кризу усталеної інфраструктури культурно-мистецького життя, змусивши організаторів адаптуватися до нових реалій. Це призвело до перегляду форматів проведення подій: частина фестивалів була скасована або перенесена, а деякі перейшли в онлайн-формат. Водночас мистецькі заходи набули нового значення — вони стали не лише культурними подіями, а й важливими соціальними ініціативами. Організатори почали активно інтегрувати благодійний компонент: кошти від концертів спрямовуються на підтримку Збройних Сил України та гуманітарну допомогу, що продукує культурно-мистецький рух, який стає невід'ємною частиною загальнонаціонального спротиву, оскільки музика є не лише засобом мистецького вираження, а й інструментом суспільного єднання. У репертуарі виконавців з'явилися композиції, які акцентують увагу на національній єдності, боротьбі та збереженні української культури. Попри всі виклики, регіональні фестивалі поступово адаптуються до нових умов, повертаючись до офлайн-формату там, де це є можливим і безпечним. Вони стають не лише музичними подіями, а й символами культурного спротиву, демонструючи, що українська музична традиція продовжує жити та розвиватися навіть у найскладніші часи.

Висновки.

1. Регіональний аспект баянно-акордеонних подій в Україні є важливим чинником у збереженні та розвитку музичної культури. Завдяки локальним фестивалям, конкурсам і концертам баян та акордеон продовжують залишатися важливими елементами культурної ідентичності. Регіональні ініціативи забезпечують сталий розвиток культурного середовища, підтримують молоді таланти та формують позитивний імідж українського баянно-акордеонного мистецтва на світовій арені.

2. Баянно-акордеонні фестивалі у західних регіонах («*Perpetuum Mobile*», «Візерунки Прикарпаття», «*InterSvitiaz accomusic*»), центральному регіоні («*Kyiv Accordion Fest*»), південному регіоні («Сучасні ритми»), східному регіоні («Конотопська розсипуха») впливають на соціокультурне формування національної ідентичності. Регіональний аспект баянно-акордеонних подій в Україні є важливим чинником у збереженні та розвитку музичної культури. Завдяки локальним фестивалям, конкурсам і концертам баянно-акордеонне мистецтво залишається важливим елементом культурної ідентичності.

3. До лютого 2022 року більшість фестивалів проводились у традиційному офлайн-форматі з концертами, конкурсами та майстер-класами. Це сприяло живому спілкуванню, комунікації між учасниками, журі та глядачами. Важливими складовими були спільні репетиції, екскурсії та знайомство з місцевими традиціями. Після повномасштабного вторгнення російських військ в Україну, через безпекову ситуацію, багато фестивалів перейшли в онлайн-формат. Віртуальні виступи стали основним засобом демонстрації талантів. Вони дозволяють брати участь навіть за умов евакуації чи перебування в іншій країні, однак живий контакт значно обмежений.

4. Баянно-акордеонні події мають значний потенціал для посилення міжрегіональних культурних зв'язків, розвитку культурного туризму та підтримки молодих талантів. Такі заходи як фестивалі та конкурси, сприяючи обміну репертуарними ідеями та популяризації локальних традицій, об'єднують митців із різних регіонів України, підвищують туристичну привабливість регіонів і створюють можливості для професійного розвитку молодих виконавців.

Перспективи подальших досліджень... Подальше вивчення культуротворчого потенціалу баянно-акордеонних подій в Україні потребує поглибленого міждисциплінарного аналізу їхньої ролі у збереженні та оновленні регіональних музичних традицій, дослідження трансформації перформативних практик у гібридних форматах, зумовлених воєнними реаліями. При цьому перспективним є осмислення впливу нових медіа та

цифрових платформ на залучення молодіжної аудиторії, що сприяє популяризації баянно-акордеонного мистецтва. Вивчення соціокультурного впливу подій, зокрема через використання нових платформ для популяризації серед молоді, відкриває можливості для розробки стратегій залучення «ширшої» аудиторії. Такі дослідження сприятимуть глибшому розумінню внеску баянно-акордеонного мистецтва у розвиток регіональних і національних культурних процесів в умовах сучасних викликів.

Список використаної літератури і джерел

1. Бабушка, Л. Д., 2018. Семіотика комунікації в практиках конструювання фестивальної культури. *Питання культурології*, 34, сс.160–170.
2. Відкритий обласний фестиваль-конкурс виконавців на народних інструментах «Конотопська розсипуха», 2021, [online]. Режим доступу: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=781391979420165&id=195507721341930&set=a.195595007999868&locale=hi_IN> [дата звернення: 07.09.2024].
3. Давидов, М., 2010. *Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручник*. Київ: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського.
4. Личковах, В. А., 2011. Універсалізм і регіоніка у сучасній етнокультурології. *Культурологічна думка*, 4, сс.50–52.
5. Марченко, В., 2014. Еволюція акордеонного мистецтва: історичний аспект. *Культура і сучасність*, 2, сс.142–147.
6. Міжнародний фестиваль-конкурс баяністів, акордеоністів та ансамблів «Сучасні ритми», 2023, [online]. Режим доступу: <<https://muzunion.com/?p=1304>> [дата звернення: 03.09.2024].
7. Парасківа, Л. М., 2021. *Становлення та тенденції розвитку акордеонного мистецтва в світовій музичній культурі*. Магістерська наукова робота з музичного мистецтва. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.
8. Семешко, А. А., 2009. *Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі ХХ–ХХІ століть: довідник*. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.
9. У Луцьку – міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів, 2024, [online]. Режим доступу: <<https://lutsk.rayon.in.ua/news/689639-u-lutsku-mizhnarodniy-konkurs-bayanistiv-akordeonistiv>> [дата звернення: 07.09.2024].
10. XV міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE», 2024, [online]. Режим доступу: <<https://dspu.edu.ua/news/xv-mizhnarodnyj-konkurs-bayanistiv-akordeonistiv-perpetuum-mobile/>> [дата звернення: 05.09.2024].
11. XVI Всеукраїнський відкритий конкурс баяністів-акордеоністів «Візерунки Прикарпаття», 2023, [online]. Режим доступу: <<https://muzunion.com/?p=1613>> [дата звернення: 03.09.2024].
12. Kyiv Accordion Fest, 2021, [online]. Режим доступу: <<https://kyivmaps.com/events/kyiv-accordion-fest1>> [дата звернення: 04.09.2024].
13. Suvorov, V., Nazar, Y., Skakalska, Z. and Dushniy, A., 2021. Accordion in the context of contemporary musical culture. *Innovative Solutions in Modern Science*, 3(47), pp.175–198.

References

1. Babushka, L. D., 2018. Semiotyka komunikatsii v praktykakh konstruiuvannia festyvalnoi kultury [Semiotics of communication in the practices of constructing festival culture]. *Pytannia kulturolohii*, 34, pp.160–170.

2. Open regional festival-competition of performers on folk instruments "Konotopskaya rossipuha", 2021, [online]. Available at: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=781391979420165&id=195507721341930&set=a.195595007999868&locale=hi_IN> [accessed: 07 September 2024].
3. Davydov, M., 2010. *Istoriia vykonavstva na narodnykh instrumentakh (Ukrainska akademichna shkola): pidruchnyk* [History of performance on folk instruments (Ukrainian Academic School): a textbook]. Kyiv: Natsionalna muzychna akademiia Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho.
4. Lychkovakh, V. A., 2011. Universalizm i rehionika u suchasni etnokulturolohii [Universalism and regionalism in modern ethnocultural studies]. *Kulturolohichna dumka*, 4, pp.50–52.
5. Marchenko, V., 2014. Evoliutsiia akordeonnoho mystetstva: istorychnyi aspekt [Evolution of accordion art: a historical aspect]. *Kultura i suchasnist*, 2, pp.142–147.
6. International festival-competition of accordionists, accordionists and ensembles "Modern Rhythms", 2023, [online]. Available at: <<https://muzunion.com/?p=1304>> [accessed: 03 September 2024].
7. Paraskiva, L. M., 2021. *The formation and development trends of accordion art in world musical culture*. Master's scientific work on musical art. Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University.
8. Semeshko, A. A., 2009. *Baianno-akordeonne mystetstvo Ukrainy na zlami XX–XXI stolit: dovidnyk* [Bayan-accordion art of Ukraine at the turn of the 20th–21st centuries: a reference book]. Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan.
9. In Lutsk – international competition of accordionists-accordionists, 2024, [online]. Available at: <<https://lutsk.rayon.in.ua/news/689639-u-lutsku-mizhnarodniy-konkurs-bayanistiv-akordeonistiv>> [accessed: 07 September 2024].
10. XV international competition of accordionists-accordionists "PERPETUUM MOBILE", 2024, [online]. Available at: <<https://dspu.edu.ua/news/xv-mizhnarodnyj-konkurs-bayanistiv-akordeonistiv-perpetuum-mobile/>> [accessed: 05 September 2024].
11. XVI All-Ukrainian open competition of accordionists-accordionists "Patterns of Prykarpattia", 2023, [online]. Available at: <<https://muzunion.com/?p=1613>> [accessed: 03 September 2024].
12. Kyiv Accordion Fest, 2021, [online]. Available at: <<https://kyivmaps.com/events/kyiv-accordion-fest1>> [accessed: 04 September 2024].
13. Suvorov, V., Nazar, Y., Skakalska, Z. and Dushniy, A., 2021. Accordion in the context of contemporary musical culture. *Innovative Solutions in Modern Science*, 3(47), pp.175–198.

NAZAR MENKO

ORCID iD: 0000-0003-0871-4158

Postgraduate student at the Department of Theory and History of Culture

at P. I. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine

(Kyiv, Ukraine)

menkonazar@gmail.com

CULTURAL-CREATIVE POTENTIAL OF BAYAN-ACCORDION EVENTS IN UKRAINE: A REGIONAL CONTEXT

The potential of bayan-accordion events in Ukraine is examined within the framework of an interdisciplinary cultural studies approach. The influence of these events on the development of regional cultural identity, the activation of interregional connections, and the renewal of the

sociocultural environment is analyzed. These events are identified as important initiatives that contribute to the preservation of cultural heritage, the integration of local musical traditions into the national context, and the unification of communities through performance practices. It is revealed that bayan-accordion festivals and competitions, combining folk motifs with contemporary genres, shape regional uniqueness by reflecting the distinctive features of various Ukrainian regions. The structure of their cultural-creative potential is outlined, including the creation of artistic communities, the popularization of innovative performance approaches, support for young talents, and the revival of local traditions. Regional studies are considered as a methodological basis for identifying the uniqueness of transcultural dialogue among regions. The transformation of formats following the full-scale invasion is explored, particularly the shift to online formats, the inclusion of charitable initiatives, and the use of new media to engage youth, which became a form of cultural resistance during the war. The effectiveness of these events is substantiated as dependent on the combination of traditional and modern communication forms. The impact of these events on regional culture is analyzed through the creation of platforms for dialogue, the promotion of local musical traditions, and the revitalization of interregional contacts. Prospects for their development are outlined through the integration of digital technologies and the involvement of a young audience. It is established that bayan-accordion events significantly influence the development of regional culture, contributing to the preservation of local traditions and the consolidation of national unity.

Keywords: culture, cultural-creative potential, bayan-accordion performance, festivals, cultural interaction, regional studies, festival-competition movement.

Стаття надійшла до редакції 09.09.2024 р.